

**Masarykova univerzita
Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy
Sdružená uměnovědná studia**

Lucie Ostrá
Semestrální práce

**Vliv kulturních změn ve společnosti na
umělecká díla.**

Vedoucí práce: Mgr. David Balarin

2012

OBSAH:

- 1. Dílo umělecké- zpracování pojmu.....3**
- 2. Vliv kulturních změn ve společnosti na umělecká díla.....4**
- 3. Seznam použité literatury a pramenů.....5**

1. Dílo umělecké – zpracování pojmu

Dílo umělecké [...] má jako pojem shrnovat nutné a dostačující znaky, které je tvoří a které je odlišují od přírodních, řemeslně nebo průmyslově vyrobených věcí, stejně jako od nástrojů pro náboženské, politické, morální, pedagogické aj. účely, přičemž tyto obecné znaky nemají být ani triviální, ani nemají stírat hluboké rozdíly, jež existují mezi výtvořky různých uměleckých druhů (→ teorie uměleckých druhů), uměleckých → stylů, jakož i mezi jednotlivými d. u. a jejich → jedinečnost vůbec. [...]. První znak, který je založen v samém pojmu d. u. je dílový charakter, jímž se představuje jako dílo vytvořené člověkem (artefakt). [...]. Druhým znakem je smyslově vnímatelný → materiál, [...]. Třetím znakem je zobrazení, [...]. Čtvrtým znakem je → autonomie, [...]. Pátý znak, který je často považován za rozhodující, tvoří umělecká → forma, [...]. Šestým znakem je výrazový (→ výraz) nebo symbolový (→ symbol) charakter, [...]. Žádný z těchto znaků jednotlivě nestačí k definování (pojmu) d. u., stejně jako jejich prosté shrnutí. D. u. je spíše komplexní strukturou vybudovanou ze sebe samé, [...].¹

Dílo umělecké je zdokumentovaný předmět či objekt, který má hmotný základ a zároveň je vytvořený umělcem za účelem ho prezentovat publiku (ať už diváka, posluchače nebo čtenáře), které ho dotváří svým vlastním estetickým vnímáním a posudkem.

---

¹ HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Translated by Dušan Prokop. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995. 229 s. ISBN 80-205-0478-8.

2. Vliv kulturních změn ve společnosti na umělecká díla.

Od počátku lidstva je umění neodmyslitelnou součástí našich životů. Již v době paleolitu lidé druhu homo sapiens vnímali krásu, o čemž se můžeme přesvědčit sami při pohledu na jimi vytvořená umělecká díla, která se dochovala jako nesporné svědectví jejich uměleckého citění. Oni sami nemohli tušit, že jejich kresby a výtvořby běžné potřeby, budou lidé obdivovat i po téměř 137 000. letech. Přesto v nás pokaždé pohled na tato díla vyvolá údiv a umožní naší fantazii sestavit příběh jejich každodenního běžného života. Tak jako u těchto domorodých kmenů mělo vliv prostředí, ve kterém žili, na jejich uměleckou tvorbu, podobný vliv „moderní“ doby, ve které žijeme nyní my, má bezesporu dopad na obsah a formu uměleckých děl, prezentovaných dnešnímu publiku.

V první polovině 20. století zažívala západní civilizace značný rozkvět. Avšak tento slibný vývoj se náhle zastavil po krachu na newyorské burze roku 1929, což vedlo k hluboké ekonomické krizi. Nastalo období hledání. Realita přestávala být důležitá. S rozvojem techniky se vymezil nový přístup v chápání světa. Umělci se snažili najít něco nového, něco, co technika nedokáže, a tak se stále častěji objevovala díla abstraktní, kde se zrcadlil duchovní a duševní svět autora. Popření reálné barevnosti, ironie, osvobození od konvencí a důraz na myšlenky, což je především patrné v dílech Expresionistů (Edvard Munch, Egon Schiele, Oskar Kokoschka, Vasilij Kandinskij, ...), bylo pro normálního diváka z lidu zcela nepochopitelné, jelikož myšlenka sama, se zde stávala uměleckým dílem.

Ve 20. století postupně docházelo k uvolnění politických a náboženských požadavků na umělce, a tak mohly vznikat nové umělecké směry, kdy se umělci již nemuseli podřizovat objednavce zadavatele, a umění se stalo svobodnějším. Objevovala se malba ilustrační (A. Born, J. Trnka, C. Bouda...), český film, loutkový či kreslený, byl na světové úrovni- např. Sen noci svatojánské (J. Trnka), Vynález zkázy (K. Zeman) či Pohádky o krtkovi (Z. Miler). V 70. letech se objevila také nová tvorba tzv. Objektů, kdy byly předměty položeny do nové souvislosti a tím se zároveň povýšily na umělecká díla (E. Kmentová - Papírové objekty, J. Hadlač...).

V dnešní uspěchané době můžeme považovat za umění téměř cokoli. Umělci se vzdalují od původních klasických forem, jež představovaly krásu, vznešenost, odvrátili se od antické tradice, odmítají tradiční symetrii a vyvážený zlatý řez, což je důsledek stálou potřebou zrychlit společenský vývoj a dát nový rozměr prostoru a času. Masový rozvoj technologií, digitalizace a zejména elektronických médií výrazně zasahuje do všech oblastí lidského života a umělecké tvorby. Je kladen větší důraz na individualitu, svobodu, na hodnotu volného času apod. Ale za jakou cenu? V umění nastává chaos a hranice mezi uměleckým dílem a kýčem ve výtvarné, hudební, architektonické i literární tvorbě, začínají být zcela rozostřené. Copak je normální považovat plastiku sedícího trpaslíka od Milana Knížáka s nadpisem Trpaslíci jsou ti nejlepší, či zelenou bustu bývalého prezidenta Václava Havla, obklopenou hříbkami a muchomůrkami, za umělecké dílo? Ovšem v dnešní době je možné téměř cokoli. Kdo ví, třeba i tato umělecká díla budou dalšími generacemi posuzována kladně a obdivně.

Umělecká díla jsou otázkou individuálního vkusu, v němž se odráží současná společenská norma. Umělec ukazuje ve svých dílech to, co cítí, projevují se v nich vlastní umělcovi pocity a momentální rozpoležení. Ukazuje dnešní dobu, ve které žijeme, i když jsou pro mnohé tato poselství skrytá a nedokáže je v danou chvíli posoudit. Umělecké dílo tak zůstává stále „živé“, ať už vzniklo v pravěku, či dnes.

3. Seznam použité literatury a pramenů

BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. Vyd. 1. Olomouc: Rubico, 1998. 287 s. ISBN 80-85839-25-3.

HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Translated by Dušan Prokop. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995. 229 s. ISBN 80-205-0478-8.

SLAVINSKÁ, Petra. *Moderní umění jako provokace*. Brno, 2007. 56 s. Bakalářská diplomová práce na Filozofické fakultě University Masarykovi na semináři estetiky. Vedoucí diplomové práce Rostislav Niederle.

ČULÍK, Jan. Britské listy. *Co je podstatou uměleckého díla?* [online]. 2005. Dostupné z <<http://blisty.cz/art/24771.html>>. ISSN 1213-1792.